

Toruń dn. 08.02. 2020

Dr hab. Mirosława Rochecka, prof. UMK
Wydział Sztuk Pięknych
Uniwersytet Mikołaja Kopernika
w Toruniu.

Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu

RECENZJA

w postępowaniu habilitacyjnym dr Natalii Wegner w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuk pięknych

Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu - Wydział Malarstwa i Rysunku powiadomił mnie (pismo z dn. 20 grudnia 2019 r.), że zostałam powołana przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów, jako recenzent komisji habilitacyjnej do oceny osiągnięć **Pani dr Natalii Wegner** w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie: sztuki piękne (Uchwała Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dn. 6 listopada 2019 r. Nr **BCK-VII-L-10021/19** Do zlecenia została dołączona dokumentacja złożona przez habilitantkę zawierająca wszystkie wymagane dokumenty, w tym:

1. Dane kontaktowe.
2. Wniosek z dn. 19 kwietnia 2019 r. o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki piękne.
3. Kopię dyplomu uzyskania stopnia doktora.
4. Kopię dyplomu ukończenia studiów.
5. Świadectwo ukończenia studium pedagogicznego.

oraz prezentację dzieła habilitacyjnego *Tylko przejazdem* wraz z autoreferatem w języku polskim i angielskim i wykazem dorobku składającego się na osiągnięcie artystyczne w myśl art. 16 ust. 2 ustawy o stopniach i tytułach naukowych, a także dokumentację dorobku artystycznego z okresu po uzyskaniu stopnia doktora, tj. z lat 2011 do 2019 wraz z informacją o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki. Materiał dokumentacyjny jest poszerzony również o prezentację ważniejszych osiągnięć z okresu przed doktoratem, z lat 1998 – 2011. Cała dokumentacja przedłożona została również w wersji elektronicznej (USB).

Dane personalne i kariera zawodowa habilitanta

Pani dr Natalia Wegner ukończyła grafikę warsztatową na Wydziale Malarstwa, Grafiki i Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu w 1999 r. Dyplom zrealizowała Pracowni Drzeworytu i Linorytu prof. Zbigniewa Lutomskiego. Promotorem jej pracy teoretycznej była prof. Alicja Kępińska.

W 2001 r. ukończyła także na Wydziale Edukacji Artystycznej macierzystej uczelni Studium Pedagogiczne.

W 2011 r. zrealizowała pracę doktorską zatytułowaną *Nokturny* pod opieką promotorską prof. Ireneusza Domagały i uzyskała tytuł doktora sztuki w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli: prof. Jan Pręgowski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) i prof. Andrzej Zdanowicz (Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu).

Zatrudnienie

W latach 1999—2004 dr Natalia Wegner pracowała w Wyższej Szkole Sztuki Stosowanej *Schola Posnaniensis*, jako asystentka prof. Andrzeja Macieja Łubowskiego w Pracowni Malarstwa i Rysunku i w Pracowni Malarstwa Ściennego. W 2003 roku została zatrudniona na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu w XII Pracowni Rysunku, w której do roku 2011 pracowała jako asystentka prof. Ireneusza Domagały; natomiast po uzyskaniu tytułu doktorskiego jako adiunkt w tejże pracowni. Od października 2016 do dziś pełni obowiązki Kierownika XII Pracowni Rysunku.

Ocena działalności artystycznej, wystawienniczej oraz dorobku dydaktycznego i aktywności w zakresie popularyzacji nauki i sztuki oraz współpracy z instytucjami.

Pani Natalia Wegner uprawia twórczość artystyczną w dziedzinie grafiki, rysunku i malarstwa. Aktywną działalność wystawienniczą rozpoczęła jeszcze przed ukończeniem studiów w 1998 roku uczestnicząc jako studentka i absolwentka kierunku grafika warsztatowa w prezentacjach rysunku i linorytu. Na Quadriennale Drzeworytu i Linorytu Polskiego w Olsztynie w 1999 r. odniosła pierwszy sukces uzyskując wyróżnienie za pracę „Jabłko.” Od tego czasu uczestniczyła w wielu znaczących wystawach zbiorowych grafiki i rysunku w Polsce i za granicą. Za szczególnie znaczący w tym okresie trzeba uznać jej udział w Międzynarodowym Triennale Sztuki w Majdanku (2000), udział w tym samym roku w Konkursie Graficznym im. J. Gielniaka w Jeleniej Górze i w X Salonie Plastyki w Ostrowie Wielkopolskim – Egeria. Uczestniczyła też w wystawach zbiorowych, m. in. w wystawach „Grupy Roboczej” (np. *Remanent*, Galeria *U Jezuitów*, Poznań, 2010) oraz w wielu wystawach pedagogów i asystentów uczelni, w których pracowała, w tym: *Prezentacja prac pedagogów Scholi Posnaniensis* w BWA w Gorzowie Wielkopolskim (2003) i *Prezentacja poznańskiej Akademii Sztuk Pięknych* w Universität der Künste w Berlinie (2005).

W 2003 roku na pierwszej indywidualnej wystawie w Galerii *Pod Lipami* w Poznaniu (2003) oprócz rysunku zaprezentowała malarstwo. Jej kolejne wystawy malarstwa i rysunku w latach 2004 - 2006 wspólnie z Bogdanem Wegnerem prezentowane były w Gnieźnie, Gorzowie Wielkopolskim, w Poznaniu (Galeria Profil). Kolejne wystawy miały miejsce w Galerii Rotunda w Poznaniu, wspólnie z prof. Ireneuszem Domagałą (2007) i w Galerii

Miejskiej w Mosinie (2008). W 2009 roku uczestniczyła w międzynarodowym projekcie poświęconym sztuce figuratywnej *Figurama 2009* (Ratusz Staromiejski w Pradze; Uniwersytet Tomasa Baty w Zlinie; Akademia Sztuk Pięknych w Poznaniu; Dom Kultury Metropol w Czeskich Budziejowicach; Dom Komisji Europejskiej w Brukseli; Wydział Sztuk Pięknych Uniwersytetu Technologicznego w Brnie).

W 2010 r. na Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu odbyła się prezentacja związana z otwarciem przewodu doktorskiego Natalii Wegner, natomiast wystawa zamykająca przewód doktorski zatytułowana *Nokturny* miała miejsce w Galerii *U Jezuitów* w Poznaniu w 2011 r.

W okresie po przewodzie doktorskim (2011–2019) habilitantka wykazała się bardzo dużą aktywnością. W przedłożonej dokumentacji dorobku artystycznym wymienia dziewiętnaście wystaw indywidualnych, które prezentowane były w wielu znaczących instytucjach kultury oraz udział w 41 wystawach zbiorowych, w tym wiele o randze międzynarodowej, zagranicznych, ogólnopolskiej i kwalifikowanych. Z ważniejszych prezentacji indywidualnych wymienić należy wystawy z Bogdanem Wegnerem *Z powietrza i z ziemi* w Galerii *U Jezuitów* w Poznaniu (2011); *Malarstwo*, Natalia Wegner, Bogdan Wegner, Galeria BWA i UP w Pile (2014); wystawę indywidualną *Cztery strony* w Galerii Miejskiej w Mosinie (2013); artystyczny dialog wystawienniczy z Moniką M. Korona pt. *Dwa widzenia* w Galerii Sztuki Współczesnej *Profil* w Poznaniu (2014). Ciekawy projekt wystawienniczy zrealizowany przez Panią Natalię Wegner zatytułowany *Malarstwo*, z cyklu *Trzy miejsca* zaprezentowany został w trzech różnych przestrzeniach wystawienniczych: Galerii 33 w Ostrowie Wielkopolskim (2016), w Galerii Miejskiej w Mosinie (2016), oraz w Galerii Wspólnej w Bydgoszczy (2017).

Kolejna serie wystawiennicze, to prezentowane kilkakrotnie wspólnie z Krzysztofem Ryfa *Pejzaże zatrzymane* (Galeria 33, Ostrow Wielkopolskim – 2017; Galeria Antresola, Centrum Kultury *Browar B* we Włocławku – 2018; Galeria ZPAP; ul. Piwna 67/68, Gdańsk - 2018). Wystawy indywidualne *Tylko przejazdem* zaprezentowała na wystawach w Galerii Rotunda, Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu i w Galerii Innowacji Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy (2018). Z kolei dwie ostatnie wystawy indywidualne z 2019 r. Natalii Wegner to *Pejzaże* zrealizowane wspólnie z Bogdanem Wegnerem i Krzysztofem Ryfa, prezentowane w Filharmonii Świętokrzyskiej im. Oskara Kolberga w Kielcach i *Obszary wspólne* z Krzysztofem Ryfa w World Trade Center w Poznaniu. Wszystkim wystawom towarzyszą publikacje w formie katalogów lub folderów.

Znaczący jest udział Pani Natalii Wegner w prezentacjach, projektach i zbiorowych przeglądach sztuki. W okresie po uzyskaniu stopnia doktora, na uwagę i uznanie zasługuje jej udział w V, VI, VII i VIII Biennale Sztuki w Galerii Sztuki Współczesnej *Profil* w Poznaniu (2012, 2014, 2016, 2018). Habilitantka uczestniczyła także w IV, V, VI i VII Międzynarodowym Przeglądzie Sztuki *Alternatywy 33* organizowanym przez Galerię 33 w Ostrowie Wielkopolskim (2015, 2016, 2017, 2018), a także w V Międzynarodowym Biennale Obrazu *Quadro Art* w Centralnym Muzeum Włókiennictwa w Łodzi (2016). Brała udział w wielu grupowych prezentacjach i konfrontacjach twórczych, jak np. *Teraz Rysunek, punkty zbieżne* w Centrum Kultury Zamek w Poznaniu (2013), czy *12 artystów* w Galerii Sztuki Współczesnej Kontrapunkt w Poznaniu (2013).

Rysem charakterystycznym działalności i aktywności twórczej Natalii Wegner jest związek z naturą, praca w plenerze oraz udział w licznych plenerach i wystawach poplenerowych, w tym także międzynarodowych i zagranicznych. Jej aktywność w tym zakresie w ciągu kilku ostatnich lat jest imponująca. Poczynając od 2015 r. wymienić tu należy

związane z pejzażem mazowieckim *Klimaty ziemiańskie 2* w Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy z wystawą poplenerową w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu (2015); *Pędzlem – Słowem – Muzyką Malowane Mazowsze Romantyczne – Mazowsze Dzisiaj* z wystawą w Pałacu w Chrzęsnem (2015); *Śladami Podkowińskiego na Mazowszu* - wystawa poplenerowa Pałac w Chrzęsnem (2017); oraz *Śladami Władysława Podkowińskiego* - wystawa poplenerowa w Muzeum Mazowieckim w Płocku oraz Muzeum Romantyzmu w Opinogórze (2018). Dwukrotnie była uczestniczką spotkań artystycznych *Plenerowy Wymiar Sztuki* w Antoninie z wystawami poplenerowymi w Ostrowie Wielkopolskim (Forum Synagoga i Galeria 33 / 2016, 2017). Z tematyką architektury i pejzażu miejskiego miała możliwość zmierzyć się uczestnicząc w projekcie *Piotrkowska Fine Art* (Grand Galeria w Hotelu Grand w Łodzi - 2017). W 2017 r. brała udział w spotkaniach artystycznych i warsztatach twórczych w Pont-a – Vendin we Francji (Resonances 2017 3eme Rencontre Internationale de Peinture & Workshop). W 2018 r. uczestniczyła w Międzynarodowym Plenerze Malarskim *Obraz IV* (Skoki - 2018) oraz w I Międzynarodowym Sympozjum Malarsko-Rzeźbiarskim *Barwy Wolności* (Antonin, Ostrów Wielkopolski – 2018) była uczestniczką Międzynarodowego Pleneru Malarskiego Kaisiadorys. Dailininko Akimis na Litwie (Kaisiadorys, Litwa, 2018), a także uczestniczyła w Międzynarodowym Sympozjum i Wystawie *Neighbourhood* w Europejskim Centrum Badawczym w Lebus w Niemczech, gdzie ponowiła swój udział w 2019 r. Dwukrotnie uczestniczyła także w II i III Międzynarodowym Plenerze Malarskim *AGRO-ART* w Gołaszewie (2018, 2019).

Podsumowując, dorobek wystawienniczy Pani Natalii Wegner bez wątpienia należy uznać go za znaczący, potwierdzający rangę i poziom jej działalności artystycznej oraz spełniający wymagania ustawy stopniach i tytułach naukowych (§12 ust. 2 pkt 4 lit. a Rozporząd.).

Ocena osiągnięć dydaktycznych oraz aktywności w zakresie popularyzacji nauki i sztuki oraz współpracy z instytucjami.

Zdobyte doświadczenie i stała aktywność twórcza dają Natalii Wegner znakomitą bazę i podstawę do dzielenia się swoimi umiejętnościami i wiedzą w pracy dydaktycznej ze studentami. Niezbędne szlify pedagogiczne zdobyła w 2001 r. ukończywszy Studium Pedagogiczne na Wydziale Edukacji Artystycznej macierzystej uczelni. Niezwykle cenne są też jej doświadczenia i umiejętności dydaktyczne uformowane stopniowo pogłębianą praktyką początkowo pomocy dydaktycznej, asystencką, a następnie pełnioną funkcją adiunkta w XII Pracowni Rysunku u boku prof. Ireneusza Domagały (2003–2016). Pierwsza podjęta po studiach praca w Szkole Sztuki Stosowanej Schola Posnaniensis w roli asystenta znakomitego artysty i dydaktyka prof. Andrzeja Macieja Łubowskiego w prowadzonych przez niego Pracowniach Malarstwa i Rysunku oraz w Pracowni Malarstwa Ściennego (1999-2004), wzbogaciły jej doświadczenia i były dla niej, jak pisze o tym w swojej autoprezentacji wyzwaniem mobilizującym do podjęcia aktywności artystycznej w dziedzinie malarstwa. Od 2016 roku ponosi pełną odpowiedzialność za efekty pracy studentów w XII Pracowni Rysunku jako jej obecny Kierownik. Widząc efekty jej pracy ze studentami w przedstawionej dokumentacji w postaci reprodukcji prac studenckich, zdjęć z wystaw końcowo-rocznych, a także prezentujących realizowane w pracowni zadania z modelem, jestem przekonana, że prof. Ireneusz Domagała, długoletni „sternik” XII Pracowni Rysunku jest spokojny, że pracownia trzyma poziom. Z aktualnym programem prowadzonej nią pracowni zapoznać się można na stronie UAP <http://uap.edu.pl/uczelnia/wydzialy/wydzial-malarstwa-i->

[rysunku/katedra-rysunku/pracownia-rysunku-xii/](#). Charakter tej pracowni skupiony jest wokół zagadnienia obserwacji. Program daje dużą swobodę w wyborze technik i metod działania uwzględniając indywidualne preferencje i zainteresowania studentów, pozwalając na dużą samodzielność, a zarazem stawiając wymagania warsztatowe oraz kładąc nacisk na rozwój świadomości plastycznej. Sądzę, że dobre efekty pracy ze studentami są także wynikiem jej zaangażowania i umiejętności dydaktycznych.

Zaangażowanie Pani Natalii Wegner w pracę dydaktyczną znacznie wykracza poza przynależne jej obowiązki, co niewątpliwie wpływa na atmosferę w pracowni i warunkuje sukcesy podopiecznych. Dodatkowe aktywności związane z opieką nad pracownią to organizacja i aranżacja wystaw końcowo-rocznych, wystawy indywidualne studentów, udział w projektach międzyuczelnianych, konkursach i wystawach zbiorowych, praca redakcyjna związana z publikacją katalogów prezentujących dorobek pracowni, autorstwo tekstów kuratorskich do wystaw zbiorowych i indywidualnych studentów, organizacja plenerów XII Pracowni Rysunku w Skokach (od 2014), czy też prowadzenie warsztatów rysunkowych w ramach Drzwi Otwartych uczelni (2017). Sprawowana przez nią opieka naukowa i artystyczna nad studentami obliguje ją do autorstwa recenzji prac magisterskich (4) i licencjackich (3). W 2019 r. była promotorem dwóch dyplomów licencjackich (Zuzanny Buchwald i Natalii Krystochowicz z Wydziału Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa).

Działalności artystycznej, wystawienniczej i dydaktycznej Pani Natalii Wegner, towarzyszy także duża aktywność w zakresie popularyzacji nauki i sztuki oraz współpracy z instytucjami. Była kierownikiem projektu badawczego *Trzy miejsca/Three Places* i autorką podsumowującej projekt monografii o tym samym tytule (Uniwersytet Artystyczny, Poznań, 2017), a także autorką wielu tekstów w publikacjach naukowych i katalogach, m.in.: rozdziału w monografii autorstwa dr Adama Nowaczyka *Teraz rysunek: punkty zbieżne/Drawing now: Points of convergence* (UA, Poznań, 2016) oraz rozdziału w monografii Moniki M. Korony *Czas, przestrzeń, miejsce/Time, space, place* (UA Poznań, 2016). Trzykrotnie zorganizowała Wystawę Pedagogów Wydziału Malarstwa i Rysunku Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu w Muzeum Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie (*Spichlerz Sztuki I-III* / 2016, 2017, 2019). W 2018 była kuratorem wystaw indywidualnych pedagogów z Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu w Galerii 33 w Ostrowie Wielkopolskim: dr Władysława Radzivilovič'a, dr Moniki M. Korona, dr hab. Tomasza Bukowskiego, dr Jakuba Malinowskiego i dr Alicji Jezioreckiej, pomagając przy realizacji wystaw i opracowując teksty kuratorskie do katalogów. Współpracowała przy organizacji VII Międzynarodowego Przeglądu Sztuki Alternatywy 33 w Galerii 33 w Ostrowie Wielkopolskim oraz współorganizowała (z kuratorem Krzysztofem Ryfą) I Międzynarodowe Sympozjum Malarsko-Rzeźbiarskie *Barwy Wolności - Antonin*, zorganizowane w 100 – rocznicę Odzyskania Niepodległości (Ostrów Wielkopolski 2018). Innego rodzaju aktywność dydaktyczna, to m.in. prowadzenie warsztatów plastycznych dla dzieci (podczas pleneru w Annay we Francji czy też autorskie warsztaty dla dzieci *Tu mieszkam*, z okazji 100-lecia Odzyskania Niepodległości w Wołominie). Prowadziła również cykl zajęć z rysunku na Uniwersytecie Trzeciego Wieku Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu.

Dr Natalia Wegner jest bardzo dobrym dydaktykiem w dziedzinie kształcenia artystycznego oraz doświadczonym, kompetentnym i kreatywnym nauczycielem akademickim. Zakres i poziom jej dorobku dydaktycznego, a także aktywność w zakresie popularyzacji nauki i sztuki oraz współpracy z instytucjami spełniają wszystkie kryteria wymagane w ustawie o stopniach i tytułach naukowych (§ 12 ust. 2 pkt 4 lit. a Rozporząd.)

Ocena osiągnięć artystycznych

Charakter aktywności artystycznej Natalii Wegner wskazuje obszar zainteresowań skupiony wokół zagadnień związanych z naturą, przestrzenią i konstrukcją pejzażu. Doświadczenia i dyscyplina warsztatu graficznego wyniesione z Pracowni Drzeworytu i Linorytu prof. Zbigniewa Lutomskiego, w połączeniu z częstą, intensywną pracą plenerową w bezpośredniej relacji z pejzażem, pozwoliły na rozwinięcie tych zainteresowań, pogłębienie plastycznej świadomości i ukształtowanie dojrzałej postawy artystycznej habilitantki. Malarstwo na papierze Natalii Wegner jest naturalną konsekwencją łączenia technik wklęsłodrukowych z monotypią. Pierwsza dwuelementowa grafika pt. *Jabłko*, otworzyła artystce drogę do podejmowania w pełni samodzielnych zadań i twórczego ryzyka zdobywania doświadczeń w kreowaniu własnego warsztatu oraz indywidualnego języka wypowiedzi. Dalszym następstwem stały się wieloelementowe kompozycje malarskie w technikach mieszanych, dla których podstawowym modulem jest arkusz papieru o typowym formacie 100 x 70. Artystka zestawia ze sobą fragmenty układów łącząc je ze sobą w sposób zaplanowany i przewidziany kompozycyjnym zamysłem wzdłuż dłuższego lub krótszego boku. Elementy obrazów montowane w sposób umożliwiający kontynuowanie kierunków i ciągłość form tworzą monumentalne, rytmiczne układy panoramiczno-horyzontalne z wyraźnie zaznaczoną linią horyzontu. Powstają obrazy inspirowane układami przenikających się stref ziemi, nieba i wody, której tafla odbijając swoją powierzchnią błękitne refleksy i barwy otoczenia, uabstrakcyjnia widzenie form natury. Kolejny podjęty wątek inspiracji to *stany nieba* nawiązujące do impresyjności i mglistości Turnera, lub wprost przeciwnie, konstruowane geometrycznie i abstrakcyjnie - *po mondrianowsku*.

Możliwości kompozycyjne tworzonych układów artystka poszerza dodając jako drugi moduł kwadrat o boku 70 cm. Powstają poczwórne i sześcieelementowe układy kompozycyjne, a także kombinacje obydwu modułów. Zainspirowana, jak podaje w tekście autoprezentacji, miejscem zamieszkania tworzy posługując się układem kwadratów 70 x 70 zestaw prac, którym nadała 5 elementową formę równoramiennego greckiego krzyża. Potencjał ekspozycyjny wieloelementowych prac oprawionych w aluminiowe ramy prowokuje artystkę do eksperymentowania aranżacyjnego i montowania układów krzyżowych na stelażach nad powierzchnią podłogi, co sprawia wrażenie lewitowania *krzyżowych* obrazów, jak na wystawie Grupy Roboczej Remanent w Galerii *U Jezuitów* w Poznaniu (2010) czy też na wystawie indywidualnej w Galerii Miejskiej w Mosinie (2008). Ten niekonwencjonalny sposób prezentacji obrazów sugeruje ogląd krajobrazu w widoku z góry, z ponad linii horyzontu, patrzenia w dół przez pierzasty filtr chmur lub przeciwnie utożsamienia się z horyzontalnym położeniem obrazu i odbioru otwartej przestrzeni nieba na wprost w pozycji leżącej czy też jego kadrowania przez otwór okienny w dachu. Taki sposób widzenia świata, w połączeniu z formą krzyża, przywodzi nieuniknione skojarzenia i odczucia sakralne.

Sposób prezentacji realizowanych na papierze prac pod szkłem, dodaje obrazom zastępującą warstwy werniksu jakość szklonego filtra pogłębiającego moc wyrazową koloru i uszlachetniającego powierzchnię połyskliwym blaskiem. Zatopienie wielowarstwowych struktur malarskich pod taflą szkła, mimo oczywistości użycia typowych ram ekspozycyjnych, ma w tym przypadku walory odkrywczości potraktowania i użycia oprawy prac jako swoistego artystycznego medium. Jest to świadoma decyzja i wybór artystki, która uznaje, że dystans, jaki stwarza tafla szklana, dodaje jej obrazom aurę tajemniczości. Myślę, że jest w tym dużo racji, choć sama szukałabym pewnie innych rozwiązań.

Cykl doktorancki Pani Natalii Wegner zatytułowany *Nokturny*, to dalsza konsekwencja obserwacji *stanów nieba*. Emanacja wieczornego światła nad linią horyzontu, ostatnie promienie słońca padające na sylwetowo widziane obiekty i rzucone przez nie ostre, kontrastowe cienie lub przeciwnie - momenty tuż przed świtem stopniowo ujawniające ukryte w ciemności formy, prowadzą artystkę w rejony kreacji nastroju nawiązującej do tradycji romantyzmu. W połączeniu z rozwiniętymi doświadczeniami uabstrakcyjnienia i syntezy formy *romantyczność* Natalii Wegner daleka jest od słodyczy i melancholii tzw. *pięknych widoków*, lecz z dużą kulturą i świadomością plastyczną wkracza w rejony sztuki kontemplacyjnej.

Nowa seria obrazów po obronie doktoratu to koła i elipsy. Format 100 x 70 połączony w czteroelementowe zestawy pozwolił na budowanie sylwetowych układów owalnych pionowych jak pierwszy z nich *Orzech* (2011) lub poziomych jak *Zima* (2012). Autorka zastanawia się czy większy wpływ na jej decyzję o takim układzie kompozycji miał zakodowany w świadomości Piotr Potworowski, czy ruch wycieraczki na szybie samochodu. Myślę, że obydwie czynniki mogą tu mieć pewne znaczenie, ale najważniejsze jest jej własne doświadczenie postrzegania logiki i konstrukcji rzeczywistości. Z kolei kwadrat 70 x 70 zestawiony poczwórnym stał się modułem umożliwiającym, a wręcz wymuszającym jako konsekwencja dotychczasowych działań, powstanie efektownych wirujących kompozycji kolistych, przypominających wielkie tarcze lub płyty CD, jak obraz *Pozytywka* prezentowany na wystawie zbiorowej *Zobaczyć dźwięk* (Galeria Sztuki Współczesnej *Profil* w Poznaniu, 2016) lub obraz *Oko* (2015). Inny, syntetycznie-dekoracyjny charakter mają abstrakcyjne kompozycje wpisane w kształt koła zainstalowanego na neutralnym tle szarości, jak np. różowo-błękitno-biały *Japoński śnieg* (2016), zdominowana intensywną czerwienią kompozycja pt. *Miasto* (2015), czy też pełen polotu, ekspansywny i żywiołowy, zbudowany z wertykalnych, pasowych wklejek i złocistych przemalowań, żółto-czerwony, dopełniony błękitem *Chiński* (2016).

Zastosowanie swobodnej techniki wklejek lub zdzierania warstw komponowanych obrazów prowadzi do odkrywczości w konstruowaniu malarskiej przestrzeni, kreowaniu kulisk i planów. Poetyka umowności zestawianych elementów i nieprzewidywalności realizacyjnej sprawiają, że nowe obrazy zyskują cechy niepowtarzalności swoich kreacji. Artystka otwiera się na działanie intuicyjne i stricte malarskie, a głównymi środkami wyrazu stają się kolor i materia malarska.

Ocena dzieła habilitacyjnego pt. *Tylko przejazdem* (24 obrazy wraz z tekstem)

Na wystawie *Malarstwo*, z cyklu *Trzy miejsca* w Galerii Miejskiej w Mosinie (na przełomie 2016/17 r. Natalia Wegner zaprezentowała po raz pierwszy trzy obrazy z 2016 r. stanowiące zaczyn rodzącego się cyklu *Tylko przejazdem*. Były to: tytułowa praca *Tylko przejazdem* (140 x 200), *Kopuła* (140 x 140) i *Lancelot* (140 x 140). Obrazy te, podobnie jak wcześniejsze prace artystki, są czteroelementowymi kompozycjami wykonanymi techniką mieszaną na papierze, prezentowanymi pod szkłem w aluminiowych ramach. Ten sposób wykonania i prezentacji jest jednorodny w całym zestawie 24 obrazów, z czego 9 to kompozycje 4 - elementowe składające się z równych modułów prostokątnych o wym. 100 x 70 lub kwadratowych o wym. 70 x 70, obraz pt. *Jeszcze 5 godzin* ma układ horyzontalny i składa się z 2. elementów o wym. 70 x 100, pozostałe to niedużego formatu single, z czego 9 ma format kwadratowy, a 5 pozostałych - prostokątny. Obrazy z cyklu *Tylko przejazdem*, który

w naturalny sposób rozrastał się i dojrzewał były systematycznie prezentowane w okresie od grudnia 2016 r. - do maja 2019 r. na siedmiu wystawach indywidualnych oraz dwu zbiorowych.

Habilitacyjny zestaw obrazów odróżnia od wcześniejszych z okresu przed doktoratem głównie techniką wykonania, określoną jako mieszana. Zauważamy tu znacznie większą swobodę w posługiwaniu się artystycznymi mediami, mięsistość, wielowarstwowość i przenikanie się malarskiej materii. Dotychczasowe papierowe *wklejki*, czasem skrzętnie maskowane, stopniowo przerodziły się w swobodną technikę kolażu, bliską czasem strukturom papier-mache. Podjęty temat *obrazów drogowych* rejestrujących uciekające lub *polykane* widoki obserwowane podczas jazdy samochodem lub z okien pociągu narzuca szybkość i ulotność notacji. Pomocą służą rejestrujące umykające kadry fotografie, które potrafią też blokować instynkt twórczy jednak doświadczenia wyniesione z wcześniejszych syntetycznych realizacji i rozwinięty abstrakcyjny instynkt skutecznie temu przeciwdziałają.

Na trzeciej z wymienionych wcześniej prezentacji habilitacyjnych zatytułowanej *Dostrzeżone w drodze* we wrześniu 2018 w Galerii 33 w Ostrowie Wielkopolskim Natalia Wegner zaprezentowała 16. prac z habilitacyjnego cyklu *Tylko przejazdem: Horyzont, Ulica Mickiewicza, Ostaniec, Wiadukt, Refleks, Bruzdy, Podmokły teren, Antonin. Widok na Lido, Bocznica, Droga na północ, Przejście, Halda, Trakt, Zapomniana droga*. Podobne zestawy zaprezentowała na wystawie *Pejzaże zatrzymane 3* w Galerii ZPAP przy ulicy Piwnej w Gdańsku (11–30.IX.2018), a także na wystawach *Tylko przejazdem* w Galerii Rotunda, na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu (29.X—8.XI.2018) i w Galeria Innowacji, Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy (19.XII.2018—6.I.2019) oraz na wystawie *Obszary wspólne* z Krzysztofem Ryfa w World Trade Center w Poznaniu (7.III.2019—29.V.2019).

W cyklu prac *Tylko przejazdem* tematem jest otwarta przestrzeń, perspektywiczna głębia i abstrakcyjna barwność umykających kadrów pejzażu obserwowanego w podróży. Charakterystycznym motywem tych kompozycji jest widok sięgających po horyzont, centralnych w układzie prospektów drogi oglądanej w przedniej szybie pędzącego samochodu, a także złapane w ruchu ujęcia kulisowe skonstruowane najczęściej z rytmicznych pasowych układów notujących widziane przejazdem ulice miast, ciągi blokowisk, widoki typowych dla współczesnego krajobrazu, niezależnie od ich ulokowania, terenów przemysłowych lub handlowych, siną dal otwartej przestrzeni pól, przeplatana akcentami elementów architektury, ścian lasów i przecinających kadr wertykalnie samotnych drzew, słupów, słupków, masztów, wież i kominów oraz migoczące wybijającymi się na pierwszy plan kontrastami i nasyceniami barw pobocza dróg, autostrad i nasypów kolejowych.

Mocny, dźwięczny, czysty i nasycony kolor zderza się i przenika się ze sobą na wszystkich planach stwarzając wrażenie wybiegania naprzód, ścigania się z głębią przestrzeni i sięgania wyostrozonym wzrokiem po horyzont. Perspektywę tych abstrakcyjnych w wyrazie i płaskich kompozycji kreuje w wystarczający sposób głównie błękit skalowany bielą, rozjaśniający się i delikatnie ocieplony nad horyzontem a nasycony w przednich, górnych strefach. Błękit z bielą przenikają i łączą wszystkie strefy i plany obrazów stwarzając szczególnie efekt powietrzności, chłodu i świeżości. Kolorystyka obrazów osiąga pełnię zestawów barwnych, dźwięczność kontrastów chromatycznych i walorowych, czystość i świetlistość. Natalia Wegner tworzy zróżnicowane, bogate strukturalnie i fakturowo warstwy malarskie posługując się różnymi mediami i narzędziami, śmiało, kreatywnie i w sposób adekwatny do potrzeb. Nakłada szpachlę grube warstwy farby lub stosuje transparentne podmalówki, wykorzystuje ślady narzędzia, aby stworzyć wrażenie ruchu, odczucie nachylenia płaszczyzny lub głębi przestrzeni, czy też oddać charakter inspirującej ją materii.

Analizując poszczególne obrazy z cyklu *Tylko przejazdem* dochodzę do przekonania, że każda z użytych jakości materii malarskiej i zestawień barwnych w obrazach Natalii Wegner pełni skutecznie przypisaną jej rolę, a jednocześnie ma wyraz i walory wyszukania, szlachetności i dobrego smaku. Takie walory posiadają też oparte na klasycznych zasadach złotego podziału, a zarazem niejednokrotnie odkrywcze w ujęciu tematu, swobodne i naturalne układy kompozycyjne. Świadczy to o dojrzałości artystki, która nie szuka podniosłych czy prowokujących treści, nadzwyczajnych motywów, ani nowinek technicznych, by przyciągać uwagę widza, czy wykazać się przed opiniującymi gremiami obowiązującą dziś *nowoczesnością*, lecz posługując się nad wyraz prostymi środkami, skutecznie uzyskuje pełnię artystycznego wyrazu.

Poddane ocenie osiągnięcie artystyczne w postaci cyklu 24 obrazów i ich wielokrotna publikacja na wystawach indywidualnych i zbiorowych, przedstawione przez Panią Natalię Wegner w bardzo estetycznej formie dokumentacji, bogatej w materiał ilustracyjny, przejrzystej i dokładnej, jest w pełni przekonujące i spójne oraz pozwala na dokonanie bardzo pozytywnej oceny jego wartości artystycznej. Wyrażam uznanie dla jego autorki za niezwykle trafne ujęcie bliskiego dzisiaj wszystkim tematu *bycia w drodze i tylko przejazdem*, wyrażającego przelotność i tymczasowość naszej egzystencji. Walory estetyczne i artystyczne powstałych prac dowodzą wysokiego poziomu świadomości plastycznej oraz profesjonalnego a zarazem kreatywnego warsztatu artystki.

Ocena autoreferatu

Towarzyszący dziełu habilitacyjnemu *Autoreferat* składa się z dwóch tekstów. W pierwszym zatytułowanym *Z powietrza i z ziemi* autorka analizuje i przedstawia swoją drogę twórczą, towarzyszące jej inspiracje, doświadczenia i wybory. Otwarcie i szczerze opowiada o zmaganiach warsztatowych, motywacjach i konsekwencjach podejmowanych działań. Tekst wzbudza zaufanie prostotą wypowiedzi, autentycznością i adekwatnością do przedstawianych treści, podejmowanych zadań i zastosowanej formy artystycznego przekazu. Autorka nie epatuje sformułowaniami na wyrost i nie nadbudowuje teoretycznych uzasadnień dla swojej artystycznej działalności, wykazując się jednocześnie wiedzą, świadomością plastyczną oraz szeroko pojętą kulturą. Powołując się na dzieła lub myśli inspirujących ją artystów nawiązuje do mistrzów pejzażu, takich jak John Constable, William Turner, Ferdynand Ruszczyc, Jacek Malczewski, Władysław Podkowiński. Wspomina także dzieła XIX wiecznych grafików japońskich Utagawa Hiroshigi i Utagawa Kunisady, co mnie wcale nie dziwi mając na względzie rodowód graficzny autorki i ulotną papierowość wypracowanej przez nią techniki. Wyczuwam podskórną, że niezależnie od zakorzenienia twórczości Natalii Wegner w sztuce europejskiej, jej inklinacje w stronę Japonii są silne.

Wrażliwość kolorysty a przy tym talent literacki ujawnia Natalia Wegner w opisach inspirujących ją motywów krajobrazu. Zadziwił mnie opis rosnącej przy drodze tui: *Przejeżdżając przez Luboń widzę tują rosnącą tuż przy czerwonej reklamie świetlnej. Jej czubek, osypany jaskrawym proszkiem, żarzy się jak rozpalone żelazo. Przyciąga wzrok odmiennym rodzajem świecenia.*

Drugi rozdział *Autoreferatu* odnosi się do bezpośrednio dzieła habilitacyjnego i nosi ten sam tytuł co cykl obrazów: *Tylko przejazdem*. Autorka, podobnie bezpośrednio i szczerze

jak w pierwszej części, opowiada o inspiracjach, twórczych motywacjach i dylematach towarzyszących powstawaniu obrazów. Tu także odnajduję urokliwe literacko i żywe opisy obserwowanych zjawisk, stanowiących powody do zaistnienia obrazów, lub zakodowania ich w osobistych pokładach świadomości, podświadomości, pamięci i intelektu artystki. Oto przykład: *Wstęga drogi zwężająca się ku horyzontowi wydaje się żywym organizmem. Widok falującego oznakowania podkreślającego jej anatomie wprowadza w trans. Amerykańskie kino drogi, odrębny gatunek filmowy, bazuje na tym doświadczeniu. Jednak związane jest z o wiele większą przestrzenią, której samo istnienie staje się wyzwaniem, koniecznością. Podróż autem, motocyklem kojarzona jest z wolnością, ucieczką od siebie, nawet jeśli jest złudzeniem, szklistym mirażem drgającym nad szosą.* Ten krótki fragment wydaje się być wystarczająco przekonującą motywacją do tego, by cykl *Tylko przejazdem* powstał i by poświęcić mu swoją uwagę.

Swoje wrażenia autorka opisuje z perspektywy pasażera, gdyż jak podaje nie jest kierowcą, jednak jej zaangażowanie w odbiór pokonywanej drogi i sugestywny sposób ujęcia tematu powodują, że wspomniana przez autorkę filmowość amerykańskiego planu, rzeczywiście narzuca się w odbiorze. Istotną z punktu widzenia recenzenta treść notuje autorka w kolejnym fragmencie: *Interesują mnie owe obszary, które wraz z oznaczonym traktem, tworzą system oparty na intensywnej kolorystyce, kontraście i geometrycznych kształtach. Ciekawe są wzajemne ingerencje, wpływy owego świata i otoczenia; widok reklam wyrastających z łuk, niedokończonych dróg czy nawierzchni opalizujących odcieniami nieba.* To rodzaj widzenia czysto malarski - patrzeć na świat wzrokiem wyczulonym na impulsy barwne, grę światła i układy form, niezależnie od rangi pobudzających wyobraźnię obiektów. Istotna jest przy tym towarzysząca wrażliwej, a zarazem skoncentrowanej analitycznej obserwacji świadomość artysty - w przypadku Pani Natalii Wegner, córki malarza, więc można by rzec – wręcz genetyczna świadomość plastyczna, ukształtowana i zakodowana w umyśle od najmłodszych lat. Takie dziedziczenie bywa dla młodego twórcy często zobowiązującym ciężarem, powodującym nieustanne porównania i wyzwania do oderwania się od wpływów i osiągnięcia niezależności. Jest ono jednak też niewątpliwie cennym posagiem zakodowanej wręcz w krwioobiegu dyspozycji do twórczej refleksji i podejmowanej w związku z tym ciągłej pracy umysłu oraz niebagatelnego doświadczenia warsztatowego, wynikającego wieloletniego towarzyszenia na co dzień ojcu artyście w jego pracy.

Czytając końcowy fragment tekstu, mamy tego dowody: *Doświadczenie drogi wywołuje uczucie straty i rezygnacji związane z nieustannym przepływem obrazów. Niosąca je energia przenika bierne, przykute do fotela ciało. Nie sposób ocenić, ile udaje się zatrzymać, czas niespodziewanie wydobywa „nowe” wspomnienia. Jednak z tego zgromadzenia, nawarstwień czerpię wiedzę oraz siłę potrzebną do konstruowania własnej, malarskiej koncepcji świata.*

Autorka formułuje swoje refleksje w sposób przywodzący na myśl dawne artystyczne dzienniki. Kończąc swoją recenzję dzieła habilitacyjnego Natalii Wegner, przywołam sztandarową lekturę Józefa Czapskiego *Patrząc*, której fragment może stanowić tu odpowiednią puentę, ale i też być życzeniem czy wskazać kierunek dla nowych twórczych wyzwań najwyższych lotów:

Jest taka chwila, którą różnie nazywając, przeżywa każdy, najskromniejszy nawet artysta – chwila widzenia, oczyszczona ze wszystkich reminiscencji. Wyraził to najprościej Cézanne, twierdząc, że gdy artysta maluje pejzaż, musi czuć, że on pierwszy ten świat widzi. Artysta w tej chwili jest również wolny od nawet przez siebie przemyślanych i przyjętych teorii, formuł i wskazań (...). Taka chwila dla malarza zdarzyć się może, gdy patrzy na zachód słońca

nad daleką płaszczyzną pól poznańskich, na osobliwe wnętrze katedry gotyckiej, czy również, gdy spojrzy na zwykłe jabłko na zwykłym stole. Tu gra rolę sztuka zapomnienia, „ars obliviscendi”, która jest równie ważna jak „ratio studiorum”, bo chodzi o to, by człowiek nie tylko umiał się uczyć, ale umiał również zapominać o przeszłych zdobyczach, bo w tej chwili powinien być dziewiczy i nagi, jak w pierwszej chwili pierwszego poranka.

Wyodrębniony w dokumentacji jako osobna część *Autoreferat* jest zredagowany w sposób przejrzysty, starannie i estetycznie opracowany graficznie oraz bogato zilustrowany. Zawiera spis i opisy obrazów 24 obrazów z cyklu *Tylko przejazdem*, stanowiących **osiągnięcie naukowe** wynikające z art.16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. W Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.), wykaz wystaw publikujących wymienione *osiągnięcie*, tekst zatytułowany *Z powietrza i z ziemi*, referujący dotychczasową działalność artystyczną habilitantki oraz tekst *Tylko przejazdem*, będący autorskim komentarzem do zestawu obrazów, przypisy, bibliografię i tłumaczenie całego materiału na język angielski. Materiał ilustracyjny zawierający reprodukcje 24 obrazów z cyklu *Tylko przejazdem* oraz fotografie przedstawiające aranżacje układów prac w przestrzeniach wystawowych galerii, w których zostały zaprezentowane, dopełniają reprodukcje wcześniejszych dzieł i przykłady ich ekspozycji. Interesujące literacko teksty autokomentarza są merytoryczne w treści oraz spełniają wymogi związane z rozporządzeniami i przepisami dotyczącymi postępowań habilitacyjnych (§ 12 ust.2 pkt 2 Rozporządzenia). Autorka wykazuje dużą wiedzę, erudycję, artystyczne doświadczenie, kompetencje artysty i dydaktyka oraz nieograniczony wręcz zasób twórczego potencjału.

Konkluzja

Po dokładnym zapoznaniu się z zawartością dokumentacji dorobku i prezentacją jako osiągnięcia artystycznego dr Natalii Wegner – cyklu 24 obrazów zatytułowanego *Tylko przejazdem*, stwierdzam, że jest ona zgodna z wymaganiami *Ustawy o stopniach i tytułach naukowych*. Jednocześnie wyrażam opinię, że działalność artystyczna, wystawiennicza, dorobek dydaktyczny oraz działalność w zakresie popularyzacji nauki i sztuki i współpracy z instytucjami wykazana i udokumentowana przez Panią dr Natalię Wegner spełnia wszystkie wymagania art. 16 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku (z późn. zmianami) o stopniach naukowych i tytułach w zakresie sztuki, stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego sztuki.

Dokonując oceny dzieła habilitacyjnego dr Natalii Wegner *Tylko przejazdem* wraz z towarzyszącym mu autoreferatem, stwierdzam z pełnym przekonaniem, że spełnia ono wymagania kwalifikacyjne art.16, ust.2 pkt 1 i 2 Ustawy; § 12 ust 2 pkt 3 Rozporząd.) i wnoszę o nadanie Pani dr Natalii Wegner tytułu doktora habilitowanego.

dr hab. Mirosława Rochecka, prof. UMK

podpis recenzenta